

Omrežje e-seniorji 55+

Če nekemu povemo vse, kar vemo, nam še vedno vse ostane.

Nedotakljivost pokojnine. Jemanje pokojnine osebi, ki še dela, je kršenje pravic upokojujencev.

Prof. dr. Boris Cizelj, Boris.Cizelj@sis-egiz.eu
Zasl. prof. dr. Peter Glavič, Peter.Glavic@UM.si
Zasl. prof. dr. Jože Gričar, Joze.Gricar@UM.si
Izr. prof. dr. Vito Hazler, Vito.Hazler@gmail.com
Zasl. prof. dr. Branka Javornik, Branka.Javornik@BF.Uni-Lj.si
Franc Kociper, prav., Kociper.Franc@gmail.com
Zasl. prof. dr. Ana Krajnc, Ana.Krajnc@quest.arnes.si
Mag. Zdravko Luketič, Zdravko.Luketic@gmail.com
[Cirila Surina Zajc, dipl. ekon., PZDU-Dolenjske@t-2.net](mailto:Cirila.Surina.Zajc@t-2.net)

10. januar 2025

Nedotakljivost pokojnine

Pokojnina je osebna pravica in kot taka ne bi smela biti predmet rubeža ali drugih posegov, razen v izjemnih primerih, ki jih določajo zakoni (na primer za poplačilo dolgov, kot so preživninske obveznosti).

V Sloveniji je to urejeno z zakonodajo, ki določa, da so pokojnine praviloma zaščitene pred popolnim rubežem, vendar z določenimi omejitvami. To je določeno v [Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju \(ZPIZ-2\)](#). Konkretno to ureja 57. člen ZPIZ-2, ki določa, da so pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, med njimi tudi pokojnine, osebne pravice in praviloma niso predmet odtujitve, prenosa ali izvršbe.

Nedotakljivost pokojnine poudarja [Evropsko sodišče za človekove pravice \(European Court of Human Rights rules in favour of working and maintaining retirement benefits, 10 February 2016\)](#). *AGE Platform Europe* se zavzema za to, da se upokojujencem omogoči nadaljevanje zaposlitve po upokojujitveni starosti, če to želijo in so še vedno dobrega zdravja. To bi prispevalo k spremembi paradigme staranja in spodbujalo medgeneracijsko solidarnost, saj bi lahko starejši zaposleni svoja znanja in izkušnje prenašali na mlajše kolege ter še naprej prispevali s socialnimi prispevki in davki ([Empowering older people in the labour market for sustainable and quality working lives, AGE Platform Europe, 2023](#)).

Pokojninska osnova starostne pokojnine. [Kako se določi pokojninska osnova?](#)

Možno je oceniti, da pokojnina v Sloveniji pogosto znaša 50–70 % zadnje plače nekoga, ki ima polno pokojninsko dobo (40 let za moške in 40 let za ženske po letu 2023).

Dodatek dela pokojnine za delo redno zaposlenih. [Dodatek 40% ugotovljene pokojnine za delo redno zaposlenih.](#)

Če ste obvezno vključeni v obvezno zavarovanje s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom in izpolnjujete pogoje za starostno pokojnino, se vam bo od dneva izpolnitve pogojev, vendar največ od prvega naslednjega dne po vložitvi zahteve izplačevalo *40 odstotkov starostne pokojnine*, do katere bi bili upravičeni, če bi se na ta dan upokojili, vendar največ tri leta. Po treh letih se začne po uradni dolžnosti izplačevati *20 odstotkov starostne pokojnine*, če ste še vedno obvezno vključeni v obvezno zavarovanje za polni delovni ali zavarovalni čas.

Na ta način se spodbuja osebe, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitev, da še delajo. Te osebe pa so tri leta prikrajšane za 60% pokojnine in nato 80% zadnji dve leti.

[Več kot 20.000 upravičencev poleg plače](#) prejema še 40 oziroma 20 odstotkov pokojnine (RTV Slo, 2. oktober 2024).

Jemanje pokojnine osebi, ki še dela. [Ali lahko upokojenec dela in prejema pokojnino?](#)

Osebi, ki dela 2 uri dnevno, vzamejo 25% pokojnine. Če dela 4 ure dnevno, ji vzamejo 50% pokojnine. Če pa dela 7 ur dnevno, ji pustijo 12,5% pokojnine. Ni najti predpisa, ki dovoljuje, da se sme jemati pridobljeno pokojnino osebi, ki še dela. Zato ni razumljivo, kako je mogoče jemati pridobljeno pokojnino, če o tem ni nobenega predpisa, ki bi bil nad načelom nedotakljivosti pokojnine..

Jemanje pridobljene pokojnine osebi, ki še dela, je kršenje človekovih pravic. Prizadete so zlasti osebe, ki jim priznana pokojnina ne omogoča dostojnega življenja. Na ta način se neposredno oškoduje upokojenca in se jih odvrča (preprečuje), da bi še delali.

Nečesa podobnega v drugih državah ne poznajo. Na spletni strani [Omrežje e-seniorji 55+](#) so objavljene povezave na zadevne predpise 25 držav, ki tovrstne podatke objavljajo na spletni strani ([Nedotakljivost pokojnine v državah, ki so upokojenecem prijazne](#), 30.10.2024).

Pokojnina kljub obljubljanemu usklajevanju pogosto ne pokrije tekočih stroškov, zato nekateri upokojenca še vedno delajo. V letu 2022 je bilo tako med delovno aktivnimi prebivalci Slovenije 1,4 % starejših, kar je skoraj 13.000 prebivalcev Slovenije, starih 65 let ali več ([Toliko slovenskih upokojenecv mora delati kljub upokojitvi](#). Staša Pust. Zurnal24.si, 4. november 2023).

Minimalni mesečni življenjski stroški so po oceni 720,00 €, povprečna pokojnina v letu 2023 pa 826,88 €. Po podatkih iz novembra 2024 je imelo 54 076 upokojenecv manj kot 700,01 € pokojnine. Od 700,01 € do 800,00 € pokojnine je imelo 106 650 upokojenecv. To je velika skupina upokojenecv, ki nimajo dovolj za pokritje življenjskih stroškov, zato morajo dodatno delati ali si pridobiti socialno pomoč. Gre za vprašanje, katere osebe morajo po upokojitvi še delati ([Who chooses](#)

[to work, and who is forced to, after retirement?](#) The Conversation, December 20, 2024).

To je širši problem. Zaradi trenutne zasnove pokojninskih sistemov je vse več ljudi izpostavljenih tveganju revščine v starosti. Ta trend je v nasprotju s prizadevanji EU za zmanjšanje revščine ([Pensions in Europe: Which countries are best and worst for retirement?](#) Servet Yanatma. EuroNews, 31/05/2024). V preglednici *Finančna samozavest za udobno življenje v pokoju (2023)* je Slovenija na predzadnjem mestu v EU.

Aktivno staranje v dolgoživi – srebrni ekonomiji

Seniorji 55+ so temeljna sestavina dolgožive - srebrne ekonomije ([Longevity Economy Principles: The Foundation for a Financially Resilient Future](#). Insight Report. World Economic Forum, January 2024). [Srebrna ekonomija](#) je vse, kar zadeva seniorje 55+. O novi vrsti ekonomije se govori zaradi daljšanja povprečne življenjske dobe, kar je velika pridobitev človeštva.

Ob tem, da se je življenjska doba podaljšala, pa je pomembno, da so ljudje zdravi, za kar je aktivno staranje pogoj. V takih razmerah je spodbujanje dela po upokojitvi koristno za posameznike in družbo kot celoto.

Pričakovati je pomanjkanje delovne sile z delovnimi izkušnjami ([Company practices to tackle labour shortages](#). Eurofound, 10 September 2024).

Vprašanja

Kdo je predlagal, da se osebam, ki še delajo, jemlje pokojnina?

Kateri organ in kdaj je sprejel predpis, da se osebam, ki še delajo, jemlje pokojnina?

Kje je predpis objavljen?

Predlog

Državni organi, ki z jemanjem pokojnine kršijo pravice upokojencev, naj umaknejo zadevne predpise ali navodila, ker so v nasprotju z načelom nedotakljivosti pokojnine.

Sodelovanje v pobudi

To sporočilo (priponka) je namenjeno upokojenim osebam in tistim, ki se na upokojitev pripravljajo. Vljudno vabljeni, da jim ga posredujete.

Oseba, ki se strinja s predlogom, naj sporoči svoje podatke (ime in priimek, akademski ali strokovni naziv, e-naslov) na Joze.Gricar@UM.si. Podatki podpisnikov so objavljeni na spletni strani [Omrežja e-seniorji 55+](#).

Potrebno je sodelovati.

Odprto je vabilo za sodelovanje v raziskavi *Študija o diskriminaciji na podlagi starosti v EU*. ([A Study on discrimination on the grounds of age in the EU](#). Directorate General for Justice & Consumers of the European Commission (DG JUST). Izvaja jo firma ICF S.A., Brussels, Dr. Stelios Charitakis, Managing Consultant on Justice AgeDiscrimination@ICF.com).

Na voljo je [vprašalnik](#), ki ga je potrebno izpolniti **do 9. februarja 2025**. V informacijo je objavljen [prevod vprašalnika v slovenski jezik](#).